

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Marian Ilie xxx, născut la xxxxx, originar și locuitor al satului xxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 05.10.2018 – 24.04.2019;

Instanța de apel: 07.06.2019 – 02.10.2019;

Instanța de recurs: 21.11.2019 – 01.10.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 24 aprilie 2019, Marian Ilie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.173 Cod Penal și i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, echivalent a 35000 (treizeci și cinci mii) lei.

A fost încasat de la Marian Ilie în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 1862 lei. În rest, solicitările procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

2. În sentință, prima instanță a constatat că: Marian Ilie, la 19.07.2017, în jurul orei 11:30, în mod intenționat, deplasându-se la domiciliul cet. x, situat în satul xxx, care este invalid de gradul I, necesitând îngrijirea din partea unei alte persoane, profitând de starea ei de neputință, urmărind scopul de a o determina pe ultima la acțiuni cu caracter sexual, prin constrângere psihică, i-a solicitat ultimei să coboare de pe pat și să se culce pe podea, creând o atmosferă neplăcută, degradantă și umilitoare, unde a hârțuit-o sexual, acțiuni manifestate prin săruturi pe buze, atingeri indecente în zona sânilor și organelor genitale, astfel lezându-i demnitatea acesteia.

3. *Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul Marian Ilie prin care a solicitat casarea totală a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă achitarea lui, deoarece nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii. Totodată, a solicitat respingerea cererii înaintate de către acuzatorul de stat, în vederea încasării cheltuielilor judiciare.*

În argumentarea apelului inculpatul a invocat că, prima instanță nu a atras atenția la declarațiile părții vătămate și declarațiile inculpatului, invocând că învinuirea este bazată doar pe presupuneri.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2019, a fost respins apelul inculpatului ca fiind depus peste termen.

4.1. *În motivarea soluției, instanța de apel a menționat că, sentința Judecătorei Orhei, sediul Rezina din 24 aprilie 2019, a fost pronunțată public în aceeași dată.*

Din conținutul procesului verbal al ședinței de judecată din data de 24 aprilie 2019, ora 13.00 rezultă că, în cadrul ședinței fixate pentru examinarea cauzei, inculpatul Marian Ilie, nu s-a prezentat, fapt consemnat în procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 154). Conform aceluiași proces-verbal al ședinței de judecată din 24 aprilie 2019, se constată că avocatul Aurel Gonciar, care acționa în interesele inculpatului Marian Ilie, la pronunțarea sentinței din 24 aprilie 2019, a fost prezent. Conform recipisei depuse la dosar se atestă că sentința Judecătorei Orhei (sediul Rezina) din 24 aprilie 2019, a fost înmănată lui Marian Ilie la 24 aprilie 2019, însă expediată în adresa reprezentantului părții vătămate x, pentru a face cunoștință cu sentința.

În pofida faptului că atât inculpatul Marian Ilie, cât și apărătorul acesteia Gonciar Aurel, au făcut cunoștință cu sentința Judecătorei Orhei (sediul Rezina) la 24 aprilie 2019, nici unul dintre aceștia nu și-au exercitat dreptul legal de a ataca actul de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege, și abia la 29 mai 2019, inculpatul Marian Ilie a înaintat apel împotriva sentinței (f.d.165), invocând că, nu a contestat sentința în termen.

Astfel, instanța de apel a reținut încălcarea termenelor prevăzute la art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, iar potrivit prevederilor art. 403 alin.(1), art. 404 alin.(1) Cod de procedură penală care expres indică la imposibilitatea declarării apelului mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei, ceea ce face imposibilă și repunerea în termen a apelului declarat de inculpatul Marian Ilie care a depus apel la data de 29 mai 2019, deoarece inculpatului i-a realizat apărarea Gonciar

Aurel și acesta a primit sentința motivată la data de 24 aprilie 2019, iar apelul a fost declarat de inculpatul Marian Ilie la 29 mai 2019, astfel curgerea termenului de contestare se efectuează din data de 24 aprilie 2019, astfel apărarea nu și-au exercitat dreptul legal de atac a actului de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege.

De asemenea, a menționat că, în cazul în care potrivit procesului-verbal din 08 aprilie 2019 inculpatul Marian Ilie a fost prezent în ședință judiciară și acesta a fost înștiințat despre data pronunțării sentinței, termenul de contestare a sentinței curge din 24 aprilie 2019, momentul în care inculpatul invocă că a semnat recipisa, instanța de apel a constatat că, apelul a fost depus la data de 29 mai 2019, cu depășirea termenului limită de 15 zile de la momentul pronunțării sentinței.

Instanța de apel a subliniat că avocatul Druță Boris, care acționa în interesele inculpatului Marian Ilie, a solicitat repunerea cererii de apel în termen, iar instanța de apel nu este în drept să repună apelul în termenul omis, dacă temeiurile omiterii sunt nejustificative, or aceasta ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, mai mult ca atât, în speța dată nu a fost confirmat prin probe faptul că omiterea termenului a avut loc din motive întemeiate.

În contextul celor statuate, instanța de apel a amintit că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac

Instanța de apel a specificat că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Instanța de apel a reținut că în speță termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Marian Ilie, din circumstanțe care sunt imputabile părții și că motive întemeiate ce au determinat omiterea termenului de atac, apelantul nu a invocat, astfel că repunerea apelului în termen, de către instanța de apel, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO (Ghinea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea

acuzării și a apărării, fără discriminare.

5. *Decizia instanței de apel*, a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului, care invocând temei pentru recurs art. 427 Cod de procedură penală, și anume incidența *pct. 2) și 6)*, și a solicitat casarea deciziei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Maria Ilie să fie achitat.

5.1 *În motivarea recursului avocatul a indicat că:*

- cauza a fost examinată în temeiul probelor acumulate și inculpatul nu este de acord cu poziția acuzatorului că a omis termenul de depunere a apelului. Inculpatul a depus explicații convingătoare din care reiese că a depus apelul la momentul când a citit sentința ștampilată și motivată;

- toate motivațiile expuse în apel nu au fost examinate de instanță, doar limitându-se la respingerea din cauza omiterii termenului, ceea ce consider, o încălcare a dreptului la justiție, stipulat de Constituția RM și practica CEDO;

- insuficient s-a luat în considerație individualitatea persoanei. Nu s-au luat nici într-un mod circumstanțele atenuante ale lui Marian Ilie;

- nu s-a luat în considerație situația materială a inculpatului;

- sentința de condamnare așa cum s-a pronunțat față de Marian Ilie nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată.

6. Referințe asupra recursului ordinar declarat, nu au fost depuse.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, pe baza materialului din dosarul cauzei și a motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Din textul recursului, Colegiul penal constată, că recurentul a indicat temeiul pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, și anume incidența *pct. 2) și 6)*, expunându-și dezacordul cu decizia instanței de apel prin faptul că *cauza a fost*

examinată în temeiul probelor acumulate și inculpatul nu este de acord cu poziția acuzatorului că a omis termenul de depunere a apelului. Inculpatul a depus explicații convingătoare din care reiese că a depus apelul la momentul când a citit sentința ștampilată și motivată, iar toate motivațiile expuse în apel nu au fost examinate de instanță, doar limitându-se la respingerea din cauza omiterii termenului, ceea ce consider, o încălcare a dreptului la justiție, stipulat de Constituția RM și practica CEDO.

Colegiul penal menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În speță, Colegiul penal constată că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală potrivit căroră, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Lecturând materialele cauzei, în raport cu solicitările recurentului, argumentarea expusă de către instanța de apel în decizia emisă și temeiurile invocate de către recurent, Colegiul penal conchide că respectivele temeiuri nu sunt incidente speței întrucât instanța de apel nu a judecat fondul cauzei, dar a constatat depunerea tardivă a apelului, argumentându-și poziția corespunzător.

Cu toate acestea, reieșind din alegațiile recurentului, în raport cu materialele cauzei, în special procesul-verbal al ședinței de judecată în prima instanță, Colegiul penal conchide că acestea sunt neîntemeiate, deoarece, fiind stabilit că în cadrul ședinței fixate pentru examinarea cauzei în prima instanță, la data de 24 aprilie 2019, ora 13.00, inculpatul Marian Ilie, nu s-a prezentat (f.d. 154). Conform aceluiași proces-verbal al ședinței de judecată din 24 aprilie 2019, se constată că avocatul Aurel Gonciar, care acționa în interesele inculpatului Marian Ilie, la pronunțarea sentinței din 24 aprilie 2019, a fost prezent. Conform recipisei depuse la dosar se atestă că sentința Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 24 aprilie 2019, a fost înmănată lui Marian Ilie la 24 aprilie

2019, însă expediată în adresa reprezentantului părții vătămate Leonte Maria, pentru a face cunoștință cu sentința.

În pofida faptului că atât inculpatul Marian Ilie, cât și apărătorul acesteia Goncear Aurel, au făcut cunoștință cu sentința Judecătorei Orhei (sediul Rezina) la 24 aprilie 2019, nici unul dintre aceștia nu și-au exercitat dreptul legal de a ataca actul de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege, și abia la 29 mai 2019, inculpatul Marian Ilie a înaintat apel împotriva sentinței (f.d.165), invocând că, nu a contestat sentința în termen.

Astfel, instanța de apel a reținut încălcarea termenelor prevăzute la art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, iar potrivit prevederilor art. 403 alin.(1), art. 404 alin.(1) Cod de procedură penală care expres indică la imposibilitatea declarării apelului mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei, ceea ce face imposibilă și repunerea în termen a apelului declarat de inculpatul Marian Ilie care a depus apel la data de 29 mai 2019, deoarece inculpatului i-a realizat apărarea Goncear Aurel și acesta a primit sentința motivată la data de 24 aprilie 2019, iar apelul a fost declarat de inculpatul Marian Ilie la 29 mai 2019, astfel curgerea termenului de contestare se efectuează din data de 24 aprilie 2019, astfel apărarea nu și-au exercitat dreptul legal de atac a actului de dispoziție a instanței de judecată în termenul prevăzut de lege.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, în cazul în care potrivit procesului-verbal din 08 aprilie 2019 inculpatul Marian Ilie a fost prezent în ședință judiciară și acesta a fost înștiințat despre data pronunțării sentinței, termenul de contestare a sentinței curge din 24 aprilie 2019, momentul în care inculpatul invocă că a semnat recipisa, instanța de apel a constatat că, apelul a fost depus la data de 29 mai 2019, cu depășirea termenului limită de 15 zile de la momentul pronunțării sentinței.

În acest context, instanța de recurs ordinar respinge argumentul recurentului precum că, instanța de apel nu a examinat *toate motivațiile expuse în apel, limitându-se la respingerea din cauza omiterii termenului, ceea ce consideră, o încălcare a dreptului la justiție, stipulat de Constituția RM și practica CEDO*, deoarece instanța de apel just a reținut faptul că nu au existat temeiuri pentru repunerea în termen a apelului pentru judecarea în fond, întrucât inculpatul a cunoscut că la data de 24 aprilie 2019 urma a fi pronunțată sentința și, fiind citat legal, nu s-a prezentat la pronunțarea sentinței, astfel potrivit legii, la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac, iar părțile care nu s-

au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării.

În speță a fost stabilit cert faptul că inculpatul cunoștea despre data la care urmează a fi pronunțată sentința, or, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din 08 aprilie 2019, ședință în care inculpatul a fost prezent, se atestă că acesta a fost informat despre faptul că pronunțarea sentinței a fost stabilită pentru 24 aprilie 2019, însă acesta nu s-a prezentat fiind legal citat, fiind prezent doar avocatul său Gonciar Aurel iar la data de 29 mai 2019 a depus cerere de apel. Cu toate acestea, conform recipisei anexate la dosar se atestă că sentința din 24 aprilie 2019, a fost înmânată lui Marian Ilie la 24 aprilie 2019,(f.d.160).

Reieșind din aceste raționamente instanța de recurs susține poziția instanței de apel cu privire la faptul că, *apelantul nu a invocat careva motive întemeiate ce a condiționat omiterea termenului de atac și că termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Marian Ilie, din circumstanțe care sunt imputabile părții, astfel că repunerea apelului în termen, de către instanța de apel, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, or în accepțiunea CtEDO (Ghirea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare.*

De asemenea Colegiul penal cu referire la critica recurentului potrivit căruia *sentința de condamnare așa cum s-a pronunțat față de Marian Ilie nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată*, menționează că nu poate constitui obiect de examinare în ordine de recurs întrucât instanța de apel la fel nu sa expus asupra acestei chestiuni, respingând apelul la etapa constatării tardivității acestuia.

În sensul dat se notează faptul că prin decizia instanței de apel, a fost respins apelul inculpatului, ca depus peste termen.

Prin urmare la etapa judecării apelului, instanța nu sa implicat în constatările primei instanțe nefiind agravată situația inculpatului.

Astfel, examinarea deciziei instanței de apel urmează a fi privită doar prin prisma motivării cu privire la omiterea termenului de declarare a apelului.

Cercetând alegațiile recurentului în raport cu constatările instanței de apel, Colegiul penal apreciază că respectiva instanță corect a judecat

cauza, iar careva erori nu au fost stabilite.

Raportând situația dată la prevederile art. 402 alin. (1) și 231 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel corect a stabilit că apelul inculpatului a fost declarat cu omiterea termenului legal prevăzut.

Sanțiunea decăderii din motivul expirării termenului de apel, a fost constatată de instanța de apel prin materialele cauzei.

Legea prevede repunerea în termen a apelului, ca un mijloc procesual prin care poate fi eliminat principiul tardivității exercitării apelului, în cazul în care titularul apelului invocă motive întemeiate privind întârzierea declarării apelului împotriva sentinței, însă la caz instanța de apel a stabilit că apelantul nu a adus motive întemeiate ce ar justifica depunerea apelului în afara termenului legal.

Colegiul penal analizând decizia atacată prin prisma art. 340 Cod de procedură penală, coroborat cu art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel că, în respectiva cauză se consideră că inculpatul au luat cunoștință de conținutul hotărârii la data pronunțării, astfel încât, de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

Termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta fiind absolut și având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Totodată, este cert faptul că inculpatul în cererea de apel declarată împotriva sentinței, a solicitat repunerea în termen, însă nu a expus argumente justificative în vederea motivării termenului omis, or, repunerea apelului în termen, de către instanță de apel, în lipsa motivelor întemeiate, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție, fapt care poate aduce atingere principiilor securității raporturilor juridice cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului - dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat atât cu referire la partea apărării cât și acuzării.

Având în vedere că instanța de apel nu s-a expus asupra circumstanțelor de fapt ale cauzei și legalității sentinței, din aceste puncte de vedere, nu există temeii nici pentru instanța de recurs de a se expune asupra argumentelor cu referire la vinovăția și pedeapsa stabilită inculpaților.

În concluzie, instanța de recurs reține, că hotărârea instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, este legală și motivată iar criticile din recursul ordinar declarat de către

inculpat, fiind vădit neîntemeiate, respectiv acesta urmând a fi declarat inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui *Marian Ilie xxxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 29 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda